

Lecția 7 · Autoritatea legislativă; legile

Introducere

Când treci strada pe verde, când primești manualele gratuit la început de an sau când știi că nu poți fi pedepsit fără un proces, în spatele fiecărui lucru stă o lege. Dar cine scrie legile? Cine hotărăște că o regulă devine obligatorie pentru toți cei 19 milioane de locuitori ai țării? Și ce se întâmplă cu o idee bună până să ajungă lege? În România, un singur loc are acest drept: Parlamentul. În această lecție afli cum este alcătuit, cum lucrează, ce feluri de legi adoptă și ce drum parcurge o lege de la propunere până când devine obligatorie.

În această lecție vei descoperi

- ce este Parlamentul și din ce Camere este format;
- cine sunt parlamentarii și cum sunt aleși;
- cum lucrează Parlamentul: sesiuni, comisii, plen;
- ce este o lege și care sunt cele trei feluri de legi;
- ce drum parcurge o lege, de la propunere până la intrarea în vigoare.

Cine scrie regulile?

1. În lecția trecută ai aflat că puterea în stat este împărțită în trei. Care dintre cele trei puteri face legile și cine o exercită în România?
2. Urmărește un scurt video: *Cum ia naștere o lege în Parlamentul României*. Ce pași parcurge o lege, după video?
3. Desenează în caiet un tabel cu trei coloane: **Știu** · **Vreau să știu** · **Am învățat**. Scrie în prima coloană ce știi deja despre Parlament, iar în a doua, două întrebări care încep cu *Ce...?*, *Cine...?*, *Când...?*, *De ce...?* sau *Cum...?*.
4. Întrebarea lecției: cum ajunge o idee să devină lege, obligatorie pentru toți?

Răspunsul îl construim pas cu pas, în cele patru secțiuni de mai jos. La sfârșit completezi coloana „Am învățat”.

1. Parlamentul – unica autoritate legiuitoare

Autoritatea legislativă este acea putere a statului care se ocupă cu formularea, adoptarea, modificarea și abrogarea legilor. În România, aceasta este reprezentată de Parlament.

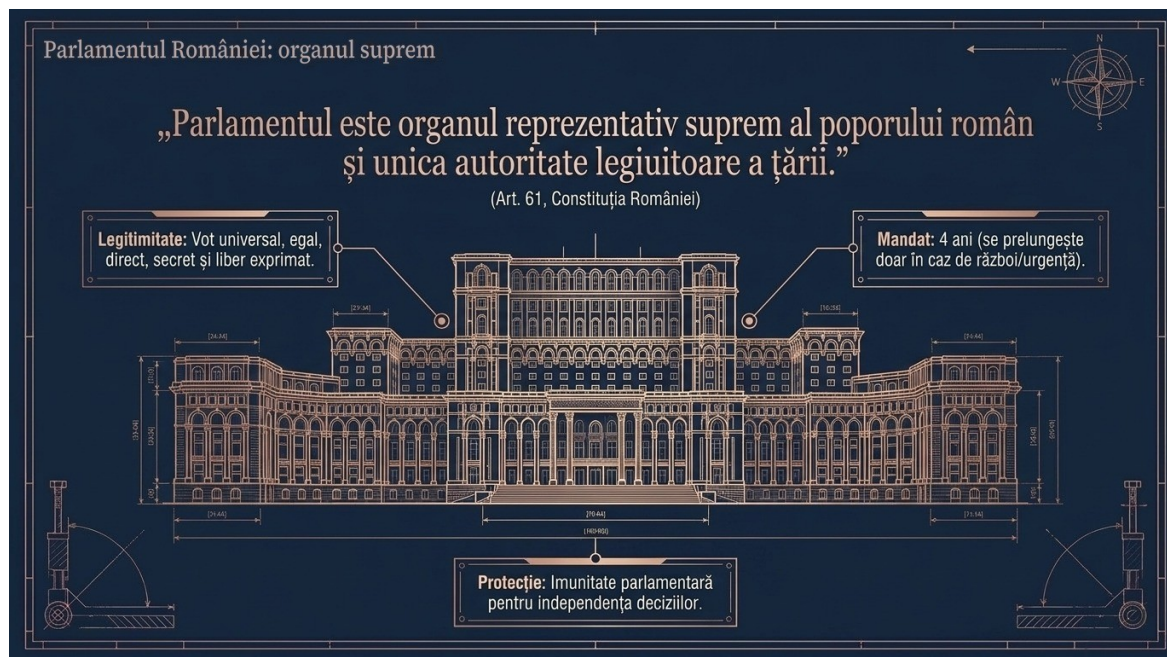
Definiție

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

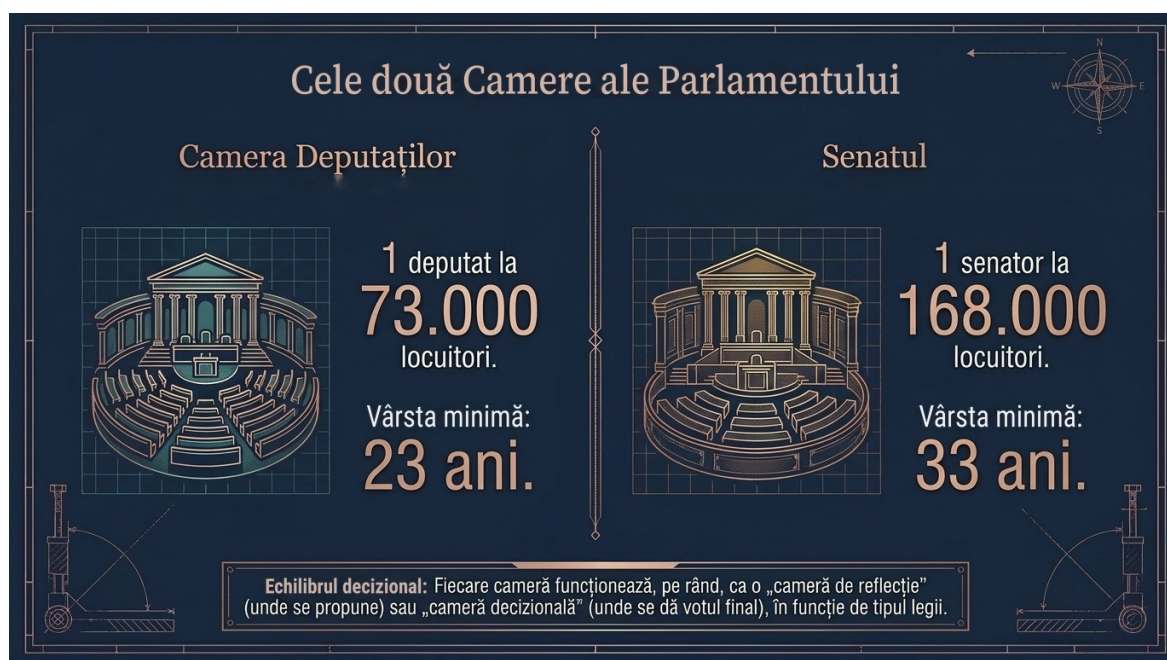
Parlamentul României este **bicameral**, fiind format din **Camera Deputaților** și **Senat**. Membrii Parlamentului se numesc parlamentari: deputați și senatori. Ei sunt aleși de cetățeni prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pentru un **mandat de 4 ani**, și reprezintă interesele cetățenilor.

Numărul deputaților și al senatorilor se stabilește în funcție de numărul de locuitori: un deputat la 73.000 de locuitori și un senator la 168.000 de locuitori. Vârsta minimă la care un cetățean poate

candida este de 23 de ani pentru Camera Deputaților și de 33 de ani pentru Senat. Grupurile minorităților naționale care nu obțin un loc prin vot au fiecare câte un loc de deputat, pentru ca vocea lor să fie auzită. Nimeni nu poate fi, în același timp, deputat și senator.

Parlamentul României: organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

Cele două Camere ale Parlamentului: câți locuitori reprezintă un parlamentar și ce vârstă trebuie să aibă.

Din lege

Constituția României, art. 61 alin. (1): „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.” Alin. (2): „Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.”

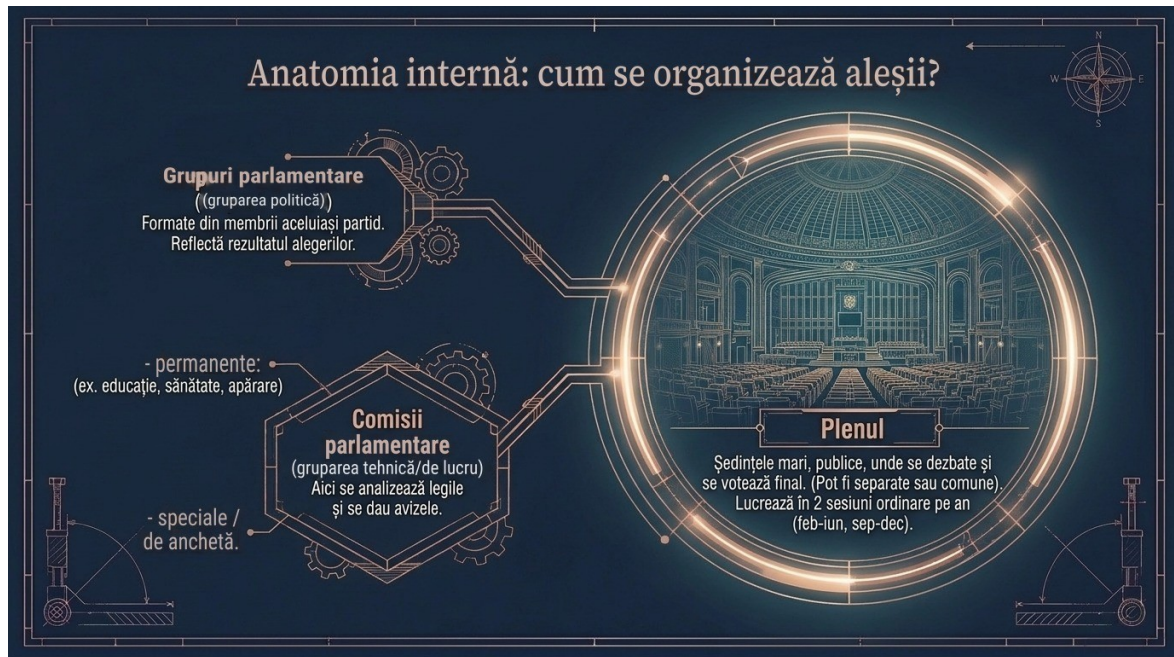
Ce înseamnă pentru tine: în România, legile le adoptă numai Parlamentul, ales de cetățeni. De aceea, votul la alegerile parlamentare hotărăște, în fond, cine face legile.

2. Cum lucrează Parlamentul

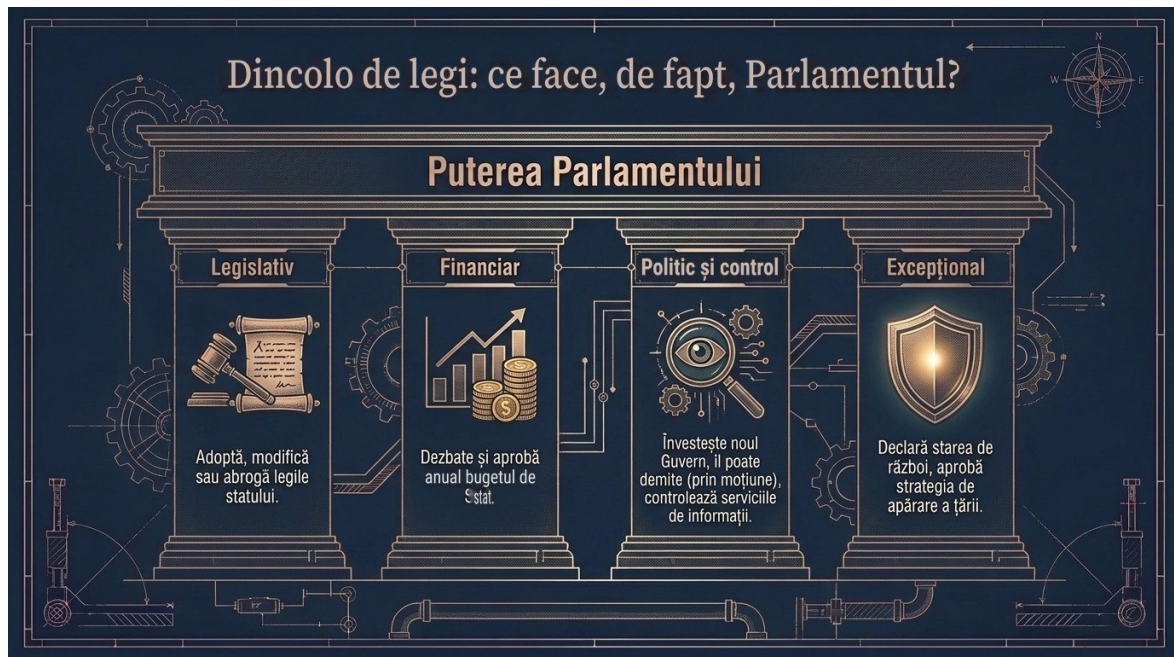
Deputații și senatorii se întrunesc în două **sesiuni ordinare** pe an: februarie–iunie și septembrie–decembrie. În situații excepționale, se pot întâlni în **sesiuni extraordinare**, pentru probleme urgente, la cererea Președintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere sau a cel puțin unei treimi dintre deputați ori senatori.

Cele două Camere sunt organizate în **comisii** care corespund domeniilor vieții sociale și economice: comisia pentru învățământ, pentru sănătate, pentru apărare, pentru drepturile omului. În comisii se discută și se dau avize pentru proiectele de legi; în **plen** se reunesc toți senatorii, respectiv toți deputații, pentru a vota proiectele. Ședințele Camerelor sunt publice.

Camerele lucrează, de regulă, în ședințe separate, dar se întâlnesc în ședințe comune în situațiile prevăzute de Constituție: primirea mesajului Președintelui României, aprobarea bugetului de stat, declararea stării de război. Pe lângă legi, Parlamentul adoptă bugetul statului, acordă încredere Guvernului și controlează activitatea lui.

Cum lucrează aleșii: grupurile parlamentare, comisiile și plenul.

Ce face, de fapt, Parlamentul: legi, buget, controlul Guvernului, situațiile excepționale.

Deputații și senatorii au **imunitate parlamentară**: nu pot fi trași la răspundere pentru voturile sau opiniile politice exprimate în timpul mandatului și nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte. Ei pot fi însă cercetați și trimiși în judecată pentru faptele lor, ca orice cetățean. Imunitatea le protejează independența, nu îi pune deasupra legii.

Din lege

Constituția României, art. 72 alin. (1): deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Alin. (2): ei pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte.

Ce înseamnă pentru tine: un parlamentar nu poate fi pedepsit pentru cum votează sau pentru ce spune în Parlament, dar poate fi judecat pentru faptele lui. Nimeni nu este mai presus de lege.

3. Legile și felurile lor

Definiție

Legile sunt acte normative care cuprind reguli generale, obligatorii pentru toți cetățenii. Ele reglementează toate domeniile vieții sociale și sunt esențiale pentru funcționarea societății.

Legile se schimbă pentru a corespunde cerințelor unei societăți aflate în permanentă schimbare. Este important ca ele să fie clare, corecte, să nu poată fi folosite în mod abuziv și să fie aplicate în mod egal tuturor cetățenilor. Legile nu sunt valabile pentru totdeauna: **abrogarea** este modalitatea prin care o lege iese din vigoare.

Parlamentul adoptă trei feluri de legi: **legi constituționale**, prin care se revizuieste Constituția; **legi organice**, prin care se reglementează domenii importante — sistemul electoral, organizarea învățământului, cetățenia română, infracțiunile și pedepsele; **legi ordinare**, obișnuite, pentru celelalte domenii. Fiecare se adoptă cu alt număr de voturi:

Felul legii	Ce reglementează	Cum se adoptă
constituțională	modifică (revizuieste) Constituția	cu două treimi din membrii fiecărei Camere
organică	domenii importante: alegerile, învățământul, cetățenia, infracțiunile și pedepsele	cu majoritatea membrilor fiecărei Camere
ordinară	celelalte domenii	cu majoritatea membrilor prezenți în fiecare Cameră

Autoritatea legislativă și legile în România

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. Acesta elaborează, dezbate și adoptă legi obligatorii pentru toți cetățenii, garantând echilibrul puterilor în stat și respectarea drepturilor fundamentale.

Sesiuni ordinare și extraordinare.
Parlamentarii se întrunesc de regulă în două sesiuni ordinare pe an (februarie-iunie, septembrie-decembrie).

Activitate organizată pe comisii de specialitate.
Proiectele de legi sunt dezbătute și avizate în comisii înainte de votul în plen.

Lege constituțională
(modifică Constituția)

Voturi necesare pentru adoptare:
Două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere

Lege organică
(domenii majore)

Voturi necesare pentru adoptare:
Votul majorității membrilor fiecărei Camere

Lege ordinară
(domeniile obișnuite)

Voturi necesare pentru adoptare:
Votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră

Parcursul unei legi până la intrarea în vigoare.
După adoptare, legea este promulgată de Președinte și publicată în Monitorul Oficial.

Autoritatea legislativă și legile în România: cele trei feluri de legi și voturile de care are nevoie fiecare.

De exemplu, Legea învățământului preuniversitar (nr. 198/2023), pe baza căreia funcționează școala ta, este o lege organică.

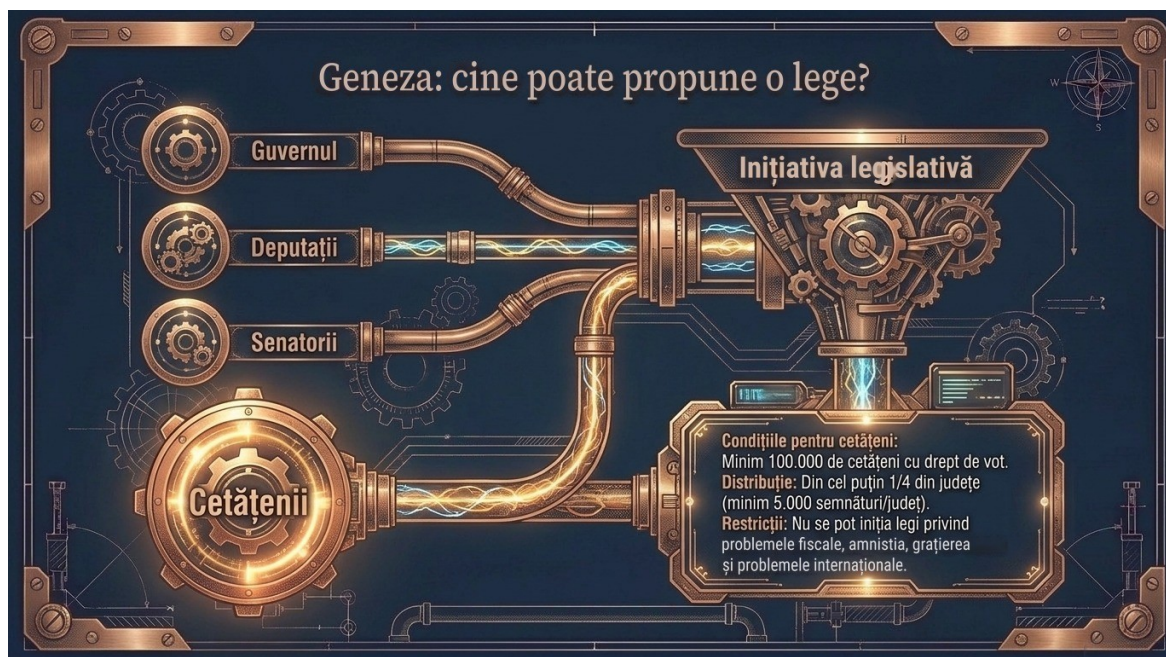
Din lege

Constituția României, art. 73 alin. (1): „Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.” Art. 76 alin. (1): legile organice se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere; alin. (2): legile ordinare, cu votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră. Art. 151 alin. (1): proiectul de revizuire a Constituției se adoptă cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere; alin. (3): revizuirea este definitivă după aprobarea ei prin referendum.

Ce înseamnă pentru tine: Constituția este cea mai greu de schimbat dintre toate legile — nu ajung două treimi din parlamentari, trebuie să fie de acord și cetățenii, la referendum.

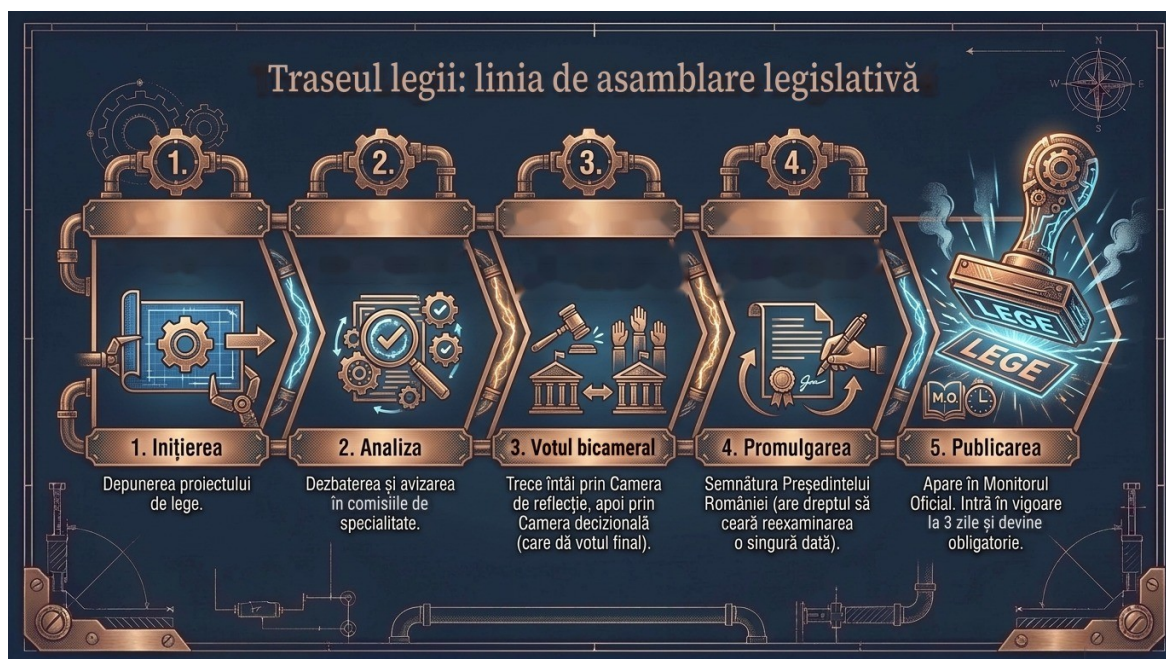
4. Drumul unei legi

Primul pas spre legiferare este **inițiativa legislativă**, adică propunerea unei legi. Au dreptul de a iniția legi: Guvernul, deputații, senatorii și un număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Proiectul de lege se depune la una dintre Camere, unde se analizează în comisii, apoi se dezbate și se votează în plen; după aceea trece prin cealaltă Cameră.

Cine poate propune o lege: Guvernul, deputații, senatorii și cetățenii.

După adoptare, legea este trimisă Președintelui României spre **promulgare**, adică spre semnare. Președintele promulgă legea în cel mult 20 de zile sau poate cere Parlamentului, o singură dată, să o reexamineze. Apoi legea se **publică în Monitorul Oficial al României** și **intră în vigoare** la 3 zile de la publicare sau la o dată ulterioară, prevăzută în textul ei. Din acel moment, legea devine obligatorie și trebuie respectată.

Traseul unei legi, în cinci pași: inițierea, analiza în comisii, votul în ambele Camere, promulgarea, publicarea.

O lege nu poate fi respectată dacă nu este cunoscută de cetățeni. De aceea se publică în Monitorul Oficial; din același motiv, în Roma antică, Legile celor XII table au fost scrise pe table de aramă afișate în Forumul Roman. Romanii spuneau: **Nemo censetur ignorare legem** — *nimeni nu poate invoca necunoașterea legii ca scuză*.

Din lege

Constituția României, art. 74 alin. (1): inițiativa legislativă aparține, după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot, din cel puțin un sfert din județele țării, cu cel puțin 5.000 de semnături în fiecare dintre aceste județe și în municipiul București. Alin. (2): nu pot face obiectul inițiativei cetățenilor problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia și grațierea. Art. 77: legea se trimite spre promulgare Președintelui, care o promulgă în cel mult 20 de zile; o singură dată, el poate cere Parlamentului reexaminarea legii. Art. 78: legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

Ce înseamnă pentru tine: și cetățenii pot propune legi, dacă strâng cel puțin 100.000 de semnături din cel puțin un sfert din județe. Iar o lege devine obligatorie abia după ce e publicată, ca toată lumea să o poată cunoaște.

Atenție! Legea nu devine obligatorie chiar din clipa publicării: Constituția spune că intră în vigoare la 3 zile de la publicare sau la data scrisă în ea.

Rezumat

1. Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării; este format din Camera Deputaților și Senat, ale căror membri sunt aleși pentru 4 ani.
2. Parlamentul lucrează în două sesiuni ordinare pe an și, la nevoie, în sesiuni extraordinare; proiectele de lege se analizează în comisii și se votează în plen.
3. Legea este un act normativ adoptat de Parlament, cu reguli generale, obligatorii pentru toți; legile sunt constituționale, organice sau ordinare și se adoptă cu majorități diferite.
4. O lege parcurge cinci pași: inițiativa, dezbateră și votul în ambele Camere, promulgarea de către Președinte, publicarea în Monitorul Oficial, intrarea în vigoare.
5. Nimeni nu este mai presus de lege — nici parlamentarii, care nu răspund pentru voturile și opiniile lor politice, dar răspund pentru faptele lor.

Verifică-te

1. **Ce fel de lege?** Pentru fiecare situație, spune ce fel de lege este — constituțională, organică sau ordinară: a) o lege care schimbă un articol din Constituție; b) legea care organizează învățământul; c) o lege privind achizițiile publice; d) legea care stabilește infracțiunile și pedepsele.
2. **Drumul legii.** Așază în ordine pașii unei legi: promulgarea · inițiativa · intrarea în vigoare · votul în cele două Camere · publicarea în Monitorul Oficial.
3. **Exprimă-ți opinia.** Știind că Parlamentul face legile, sunt parlamentarii mai presus de lege? Argumentează în 3–4 rânduri.

Știu / Vreau să știu / Am învățat

Completează coloana „Am învățat”. Ia întrebările pe care le-ai scris la început în coloana „Vreau să știu” și caută-le răspunsul în lecție. Ce întrebări au rămas fără răspuns? Caută-le acasă, de exemplu pe site-urile Camerei Deputaților (cdep.ro) și Senatului (senat.ro).

Știu	Vreau să știu	Am învățat
Parlamentul face legile.	Câți parlamentari are România?	un deputat la 73.000 de locuitori, un senator la 168.000; numărul exact se schimbă la fiecare alegeri
Are două Camere.	Cine poate propune o lege?	Guvernul, deputații, senatorii și cel puțin 100.000 de cetățeni
Parlamentarii sunt aleși.	Când devine legea obligatorie?	la 3 zile de la publicarea în Monitorul Oficial sau la data scrisă în ea

Ce observi: multe dintre lucrurile pe care le credeai despre Parlament s-au confirmat, altele s-au schimbat — de exemplu, că parlamentarii ar fi mai presus de lege.

Din lege

Din lege
Constituția României, art. 16 alin. (2): „Nimeni nu este mai presus de lege.”
Ce înseamnă pentru tine: legea e aceeași pentru toți — pentru tine, pentru vecinul tău și pentru parlamentarul care a votat-o.

Știai că

Știai că?
Primul Parlament unit din istoria României și-a început activitatea la 24 ianuarie 1862, în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza; a doua Cameră, Senatul, a fost introdusă în 1864. În perioada comunistă (1948–1989), România a avut un parlament cu o singură Cameră, Marea Adunare Națională, care nu avea o putere reală.
Gândește-te: de ce crezi că un regim totalitar păstrează un parlament, chiar dacă acesta nu are putere reală?

„Nemo censetur ignorare legem” — nimeni nu poate invoca necunoașterea legii ca scuză.